

Қ.Р-НЫҢ КОНСТИТУЦИЯЛЫҚ ҚҰҚЫҒЫНЫҢ НЕГІЗДЕРІ.

Орындаған: Әбибулла Нұрболсын

506-51 тобының студенті

Қабылдаған: Тултабаев З.

Конституциялық құқық — құқық жүйесінің басты саласы (кейбір елдерде ол "мемлекеттік құқық" деп аталады).

Конституциялық құқық, құқықтың басқа салаларының жасалуы, әрекет ету мен қалыптасуының негізі болып табылады. Мұндай салалар бүгінгі күні жиырмадан астам: мысалы, әкімшілік құқық, азаматтық құқық, қылмыстық құқық, қаржы құқығы және т.б.

Конституциялық құқық маңызды мынадай мәселелерді:

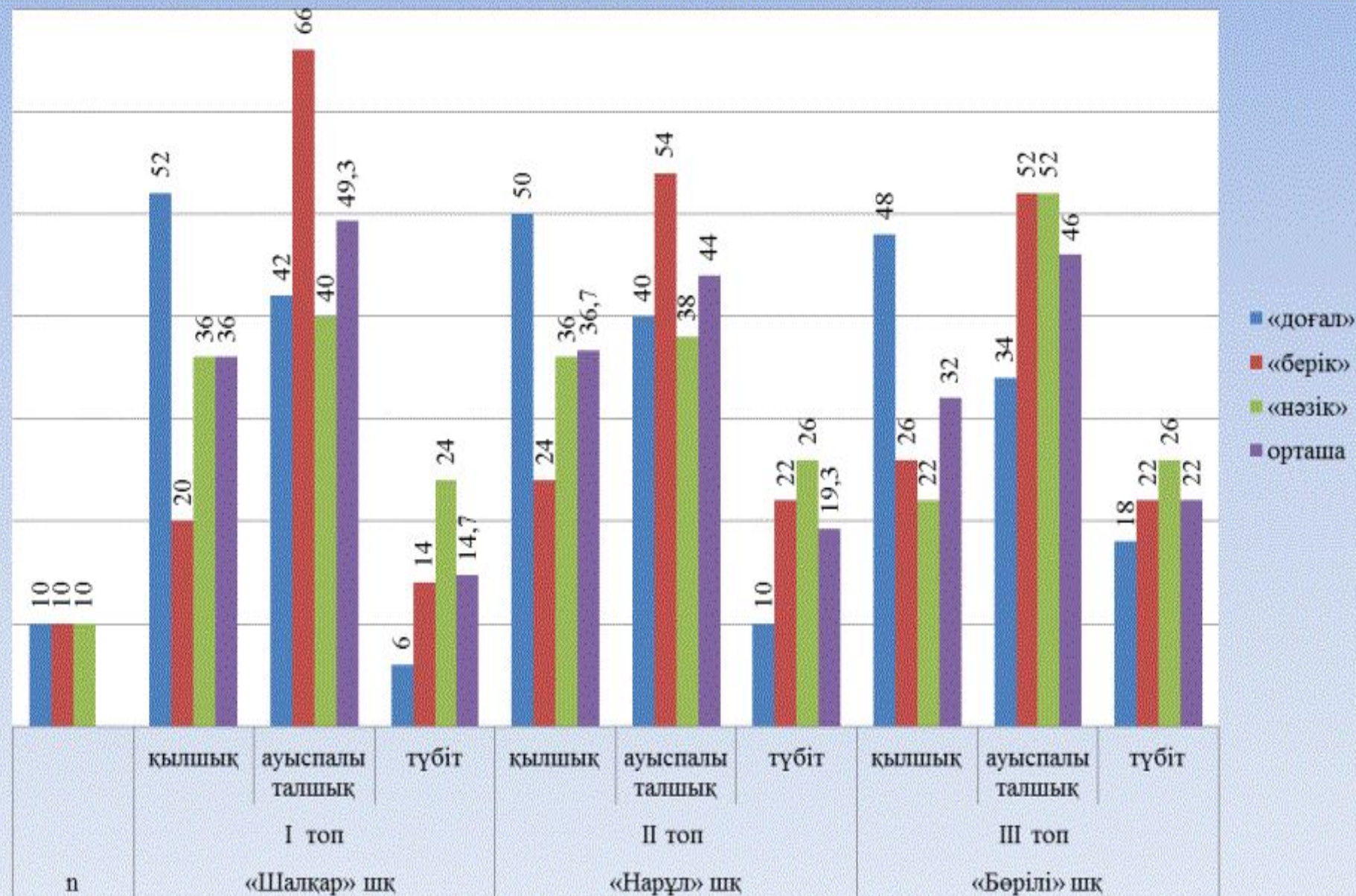
- ❖ қоғам мен мемлекет құрылысының негіздерін;
- ❖ мемлекеттік билік пен жергілікті өзін-өзі басқару ісін жүзеге асырудың тәртібін;
- ❖ адам және азамат құқығын, бостандығы мен міндеттерін реттейді.

Конституциялық сот– бірқатар елдердегі конституциялық бақылау бірден-бір немесе басты міндеті болып табылатын ерекше орган. Жоғарғы соттардан өзгеше түрде ол жалпы соттар жүйесіне кірмейді. Бір елдерде (мысалы, Ресейде) ол ерекше санаттағы сот деп саналып, тиісінше сот жүйесіне кіреді, екінші бір елдерде (мысалы, Германияда, Италияда, Румынияда, Болгарияда, Моңғолияда) сот билігіне жатпайтын ерекше бақылау органы болып табылады. Конституциялық соттың мүшелерін не парламент сайлайды (Германияда, Хорватияда), не мемлекет басшысы тағайындайды (Кипрде); кейде Конституциялық сот мүшелерін парламенттер, басқа да билік және әділет органдары тағайындайды (мысалы, Италияда Конституциялық сотты президент, парламент және магистратура бірдей үлесте тағайындайды)

Ой шақыру

Тәжірибелік мал топтарының конституциялық типтеріне байланысты
жүндерінің фракциялық құрамдары
пайыз есебімен

1.2. Азаматтық құқық жүйесі

- 1. Құқық жүйесі дегеніміз сол мемлекеттегі құқықтық нормалардың жиынтығын қамтитын ғылыми әрі нақты құбылыс болып табылады. Құқықтың әр саласына белгілі бір жүйе тән. Азаматтық құқық Қазақстан Республикасындағы құқықтық-нормативтік құжаттары жағынан ең ауқымды да күрделі заң саласы болып есептеледі. Нормалардың әр алуандығына қарамастан азаматтық құқықтың жүйесі логикалық талаптарға сай келеді, яғни ол ішптей салаларға, құрылымдар мен оның бөліктеріне бөлінеді. Ішкі салаларға тән ерекшелік оның құрылымдарына тұтастай енетін жекелеген және жалпы ережелерді бөліп қарау мүмкіндігі деуге болады. Мұндай құрылымдардың мазмұны біркелкі келеді, оны құқықтық реттеудің бір арнаға жинақталуынан және заңдық ерекшелігінен деп түсінген жөн.

ҚАЗАҚСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
КОНСТИТУЦИЯСЫ

Әкімшілік құқық — ол мемлекеттік басқарудағы қоғамдық қатынастарды реттейтін және әкімшілік құқық бұзушылық жасағаны үшін жауаптылықты белгілейтін Қазақстан Республикасының қолданыстағы құқығының саласы.

ҚҰҚЫҚ НЕГІЗДЕРІ

Алматы 2014

ОҚУ ҚҰРАЛЫ

Құқық дегеніміз мемлекет орнатқан және оның күшімен қорғалатын, жалпыға бірдей қоғамдық қатынастарды реттейтін тәртіп ережелерінің жиынтығы.

Құқық мазмұнының негізгі элементтері:

- қоғамның және адамдардың мүдде-мақсатын қорғау, орындау;**
- қарым-қатынастарды реттеп, басқару;**
- қоғамды дағдарысқа ұшыратпай, экономикалық, саяси, әлеуметтік, мәдениеттік, бағытын дамытып, нығайту;**
- мемлекеттік органдардың, қоғамдық ұйымдардың құзыретін, ара-қатынасын реттеп, басқару;**
- халықаралық қатынастарды реттеп, басқару.**

Норма мемлекеттік органның қабылдаған, бекіткен актісі, оның заңды күші бар. Мұндай нормалар қоғамдағы тәртіптің үлгісіне айналады, өйткені ол нормаларды халықтың басым көпшілігі дұрыс орындайды.

2. Нормада субъектілердің құқығы мен міндеттері, орындалу жолдары толық әрі нақты көрсетіледі.

3. Норма ерікті түрде орындалмаса, мемлекет орындатуға мәжбүр болады.

4. Құқықтық нормалардың жүзеге асырылуын, орындалуын мемлекет қамтамасыз етеді.

5. Құқықтық норма адамдардың, қоғам тәртібінің кепілдігі ретінде жұмыс істейді.

Құқықтық қатынас дегеніміз қажет болғанда мемлекеттік-биліктік сипаттағы мәжбүрлеу шараларымен қамтамасыз етілетін, субъективтік құқықтары мен заңды міндеттері бар, құқық нормаларымен реттелген қоғамдық қатынасқа қатынасушылардың арасындағы тұрақты заңды байланыс. Кез-келген құқықтық қатынастар қоғамдақ қатынастарғы жатады, керісінше кез-келген қоғамдық қатынастар құқықтық қатынастар бола алмайды. Құқықтық қатынастың субъектілері өзара субъективті құқықтар және заңды міндеттермен тығыз байланысты. Осындай субъективті құқықтар мен заңды міндеттерді атқарушы жақтар құқықтық қатынастың субъектілеріне жатады

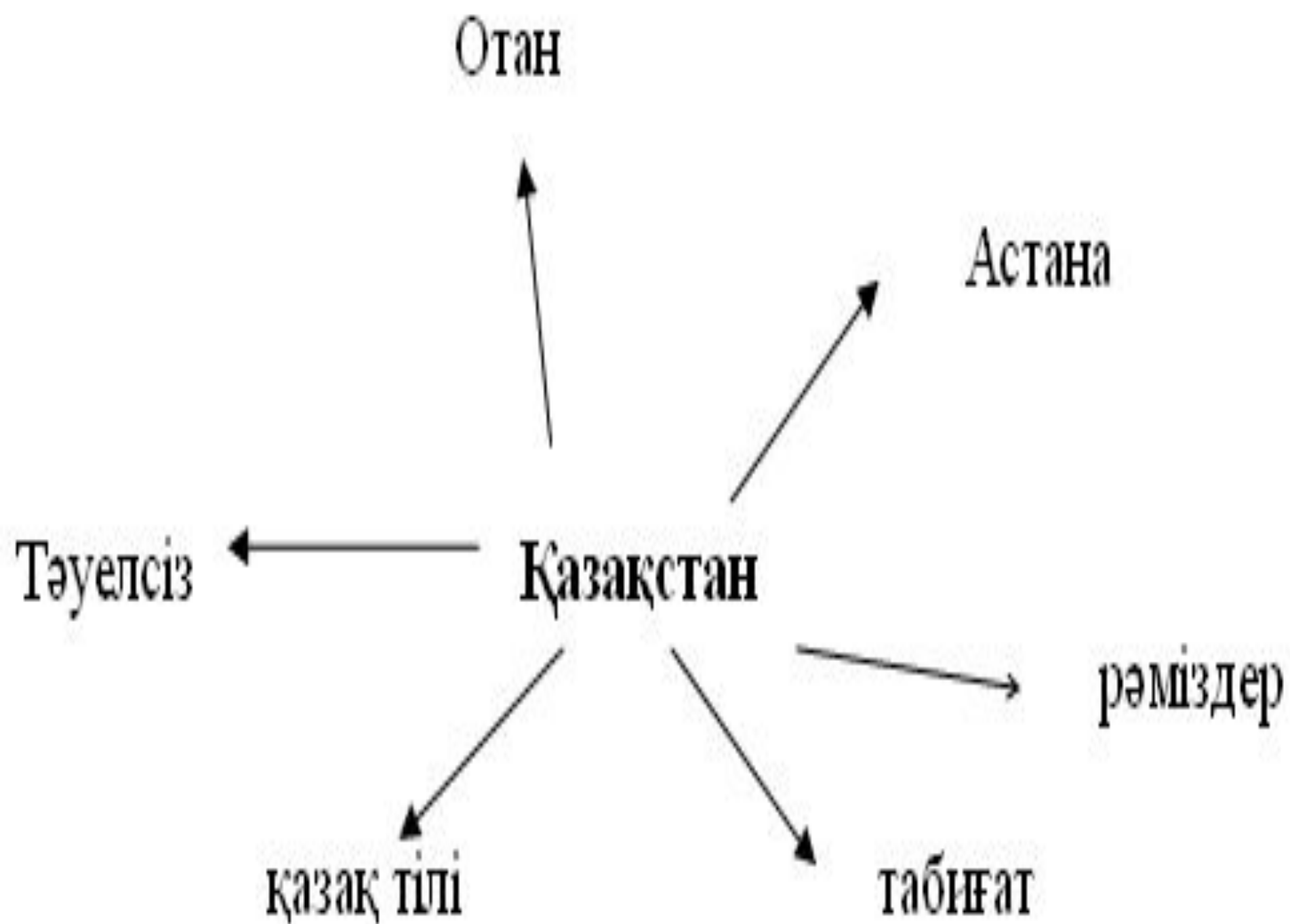
Конституцияны парламент, құрылтай жиналысы, референдум қабылдайды немесе аралас тәсілдермен қабылданады.

Украинаның, Молдованың, Грузияның, Өзбекстанның қолданыстағы Конституциялары парламенттік жолмен қабылданды. Болгарияның, Румынияның, Камбоджаның, Бразилияның, Колумбияның Конституциялары Құрылтай жиналысында қабылданды. Қазақстанның (1995 жылғы), Ресейдің Конституциялары, сондай-ақ Беларусьтің Негізгі Заңының қазіргі редакциясы мемлекет басшысының басшылығымен әзірленіп, бүкілхалықтық референдумда қабылданды. Арменияның, Әзірбайжанның, Литваның, Тәжікстанның Конституцияларын парламент қабылдап, кейін референдумда бекітілді.

1995 ж. 30-тамызда өткізілген бүкілхалықтық референдумда қабылданған Қазақстан Республикасының Конституциясы — конституциялық заңдардың қағидаларын тұжырымдап, бір арнаға келтірген Ата Заң, яғни мемлекетіміздің Негізгі Заңы болып табылады. Ол кіріспеден және 9 бөлімнен (98 баптан) тұрады.

Әдетте, конституциялық құқық нормасының құрылымында гипотеза (норма қандай жағдайларда өз күшіне енетінін көрсететін норма бөлігі) және диспозиция (құқық субъектілерінің тәртіп ережелерін қалыптастыратын норма бөлігі) болады. Санкция оның бұзылғаны үшін ықпал ету шаралары белгіленетін норма бөлігі ретінде конституциялық-құқық нормалар құрылымында тек жекелеген жағдайларда ғана кездеседі.

- ☐ **-құқық беру нормалары субъектілердің оларда көзделген әрекеттерді жүзеге асыру құқығын баянды етеді;**
- ☐ **-міндеттейтін нормалар құқық субъектілерінің өз іс-әрекетін осы нормалар талаптарымен үлестіретін міндеттерін баянды етеді;**
- ☐ **-тыйым салатын нормалар өз ұйғарымдарында белгілі бір әрекеттерге тыйым салуларды қамтиды;**

Конституциялық құқықтың реттейтін қоғамдық қатынастары оның реттеу пәні болып табылады. Конституциялық құқық ол қоғамдық қатынастар тобын нормалары арқылы реттейді. Олай болса, конституциялық құқық саласының пәні болып оның нормаларымен реттелетін қоғамдық қатынастар ұғынылады. Ал, конституциялық құқықтың реттеу пәні болып келесі

қоғамдық қатынастар жиынтығы табылады:

- **- ҚР конституциялық құрылысының негіздері;**
- **- жеке адамның құқықтық жағдайының негіздері;**
- **- мемлекеттік биліктің ұйымдастырылуы мен қызметінің қағидалары;**
- **- сайлау құқығы мен сайлау жүйесі;**
- **- жергілікті мемлекеттік және өзін-өзі басқару негіздері.**

НАЗАР АУДАРҒАНДАРЫҢЫЗҒА

РАХМЕТ